

VMB-ADVIES Nieuwsbrief

AGRO | September 2026

Geachte lezer,

Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de actualiteiten en ontwikkelingen die mogelijk voor uw bedrijfsvoering van belang kunnen zijn.

Wilt u naar aanleiding van deze informatie aanvullend advies of heeft u andere zaken die u wilt bespreken, neem dan gerust contact met ons op. Wij zijn u graag van dienst.

Wij wensen u veel leesplezier toe!

Deze nieuwsbrief is een uitgave van VMB-advies financieel en fiscaal adviesbureau. VMB-advies aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook als gevolg van beslissingen en/of handelingen gebaseerd op de informatie uit deze nieuwsbrief.

Inhoudsopgave

Belangrijke data	1
Versoepeling GLB-voorwaarden vanwege droogte	2
Stimulering vanggewassen op zand- en lössgrond	2
Bestemming bedrijfswoning weegt zwaar voor WOZ-waarde	3
Vermindering pachtprijs bij extreme droogte	3
Aandachtspunten Gecombineerde opgave	4
Tegenstrijdigheden over mate van beweiding leidt tot mestboete	4
Systeemwijziging eco-regeling	4
Aankondiging afstandsnorm voor geitenhouderijen	5
Nieuwe openstelling advies- en bedrijfsplanvouchers	5
Nieuwe periode rustgewassenverplichting	6
Afroming varkensrechten bij overdracht mogelijk terug	6
Kleinschalig akkerbouwbedrijf is wel bron van inkomen	6
Lelieteelt is niet zonder meer een voortgezetproject	6
Verlenging pacht bij overheid geen zekerheid	7
Langere openstelling Subsidieregeling extensivering melkveehouderij	7

Belangrijke data

1 oktober 2026
Uiterste datum inzaai vanggewas na maïs op zand- en lössgrond (verplichte maatregel)

1 oktober 2026
Uiterste datum inzaai vanggewas op bouwland op zand- en lössgrond (stimuleringsmaatregel)

T/m 15 oktober 2026
Doorgeven wijzigingen bedrijfssituatie aanvraag GLB-subsidies

7 oktober t/m 18 november 2026
Aanvraagperiode advies- en bedrijfsplanvouchers

31 oktober 2026
Uiterste datum inzaai vanggewas voor alle biologisch geteelde maïs en voor op gangbare wijze geteelde suikermaïs, CCM, korrelmaïs en MKS

31 oktober 2026
Uiterste datum inzaai wintergraan als hoofdteelt na maïs op zand- en lössgrond

Versoepeling GLB-voorwaarden vanwege droogte

De Europese GLB-verordeningen bieden ruimte om bij extreme weersomstandigheden overmacht toe te kennen aan landbouwers die hierdoor zijn getroffen. Vanwege de droogte heeft de minister van LVVN besloten om voor twee conditionaliteitsvoorwaarden en een aantal subsidievoorwaarden binnen de eco-regeling overmacht toe te kennen.

Welke voorwaarden vallen onder overmacht?
- Conditionaliteiten: GLMC 6 (minimale bodembedekking);
- Eco-activiteit groene braak: minimale zichtbare bodembedekking;
- Eco-activiteit onderzaai vanggewas: minimale zichtbare bodembedekking;
- Eco-activiteit vroeg ras rooigewas: verschuiving uiterste rooidatum.

Uitwerking
Als gevolg van de overmacht zullen deze voorwaarden, ongeacht wat er naar voren komt bij een eventuele controle, als voldaan worden beschouwd.

Voor GLMC 6 gaat het om de onderdelen die een minimale bodembedekking voorschrijven van 80 procent. Dit betreft in de zomerperiode percelen die uit productie zijn gehaald en waar is gekozen voor spontane opkomst. Voor kleigronden gaat het om de minimale periode dat bouwland tussen 1 augustus en 30 november bedekt moet zijn met een bodembedekker.

Bij de eco-activiteit groene braak gaat het om de voorwaarde om een minimale zichtbare bedekking te hebben van 80 procent.

Voor de eco-activiteit onderzaai vanggewas gaat het ook om de voorwaarde voor een minimale zichtbare bedekking van 80 procent en daarnaast om de voorwaarde dat deze aanwezig moet zijn direct na de oogst van de hoofdteelt.
Het opnieuw inzaaien van een vanggewas mag, maar hoeft niet. De inzaaidatum van het vanggewas moet niet worden aangepast in de Gecombineerde opgave.

Bij de eco-activiteit vroeg raas rooigewas wordt de uiterste rooidatum verschoven van 31 augustus naar 30 september. Uiterlijk op 30 september moet het gewas zijn afgevoerd en moeten ook de gewasresten zijn afgevoerd of ondergewerkt.

Praktijk
Onder normale omstandigheden gaat de eco-regeling uit van een resultaatverplichting, Dat betekent dat niet geslaagde eco-activiteiten moeten worden teruggetrokken uit de Gecombineerde opgave of dat actief een beroep op overmacht moet worden gedaan. In bovenstaande situaties is dit dus niet nodig.

Stimulering vanggewassen op zand- en lössgrond

Landbouwers op zand- en lössgrond krijgen een korting op de stikstofgebruiksnorm als er niet uiterlijk op 1 oktober een vanggewas is ingezaaid na een hoofdteelt. Er geldt een uitzondering voor winterteelten.

Korting stikstofgebruiksnorm
De korting op de stikstofgebruiksnorm is hoger naarmate het vanggewas later wordt ingezaaid:
- Inzaai vanggewas van 2 t/m 14 oktober: 5 kg stikstof per ha;
- Inzaai vanggewas van 15 t/m 31 oktober: 10 kg stikstof per ha;
- Inzaai vanggewas na 31 oktober: 20 kg stikstof per ha.

Wanneer er geen vanggewas wordt ingezaaid, geldt de maximale korting van 20 kg stikstof per ha. De korting wordt in mindering gebracht op de stikstofnorm van het volgende jaar.

Eventuele bufferstroken tellen mee als landbouwgrond. Als de hoofdteelt op de bufferstrook heeft gestaan, moet ook deze grond worden ingezaaid. Dit is niet nodig wanneer de hoofdteelt op de bufferstrook blijft staan.

Winterteelten
Bij diverse gewassen hoeft geen vanggewas ingezaaid te worden en geldt er daarom ook geen korting. Op de lijst met deze zogenaamde winterteelten staan:

- Gewassen die vrijwel uitsluitend na 1 november worden geoogst;
- Gewassen die na 1 oktober evenveel of meer stikstof opnemen dan het in te zaaien vanggewas;
- Meerjarige gewassen;
- Gewassen die in het najaar worden ingezaaid.

Toegestane vanggewassen
Een lijst met de toegestane vanggewassen is te vinden op de website van RVO. Het is raadzaam om er bij de keuze van het vanggewas op te letten of het vanggewas ook ingezet kan worden voor de eco-activiteit ‘groenbedekking’. Bij de meeste vanggewassen is dit het geval.

Vanggewas vernietigen vanaf 1 februari
Het vanggewas moet in ieder geval blijven staan tot en met 31 januari. Zo niet, dan wordt de stikstofgebruiksnorm met 20 kg stikstof per ha gekort. Wordt het vanggewas vóór 1 februari vernietigd, dan moet dit uiterlijk één dag na de vernietiging gemeld worden bij RVO.

Eco-activiteit groenbedekking
Wanneer u het vanggewas wilt gebruiken voor de eco-activiteit groenbedekking, mag dit gewas niet vóór 1 maart vernietigd worden. Om deze eco-activiteit te kunnen toepassen, moet het perceel tussen 1 januari en 1 maart voor minimaal 80% bedekt zijn met het aangegeven vanggewas.

Bestemming bedrijfswoning weegt zwaar voor WOZ-waarde

Een bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf kan voor de WOZ aanzienlijk minder waard zijn dan een vergelijkbare reguliere woning. Dat blijkt uit een uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam, waarin de WOZ-waarde werd gehalveerd.

In deze zaak was sprake van een bedrijfswoning bij een manege. De woning mocht volgens het bestemmingsplan alleen worden bewoond door iemand die voor de exploitatie van de manege noodzakelijk was. De gemeente verlaagde de WOZ-waarde na bezwaar van €653.000 naar €552.000, maar volgens het Hof was ook die waarde niet aannemelijk gemaakt.

Bij de WOZ-waardering moet rekening worden gehouden met publiekrechtelijke beperkingen. Een bedrijfswoning kan immers niet vrij aan iedere woningzoekende worden verkocht. Daardoor zijn verkoopprijzen van reguliere, vrij verhandelbare woningen niet zonder meer geschikte referenties.

Omdat zowel de gemeente als de eigenaar de juiste waarde onvoldoende hadden onderbouwd, stelde het Hof de WOZ-waarde zelf vast op €275.000.

Controleer daarom bij een WOZ-beschikking niet alleen de gebruikte referentiewoningen, maar ook de bestemming en eventuele gebruiksbeperkingen van de bedrijfswoning. Deze kunnen van grote invloed zijn op de waarde. Een te hoge WOZ-waarde werkt bovendien door in de onroerendezaakbelasting (OZB) en andere belastingen.

Vermindering pachtprijs bij extreme droogte

Heeft extreme droogte geleid tot een fors lagere opbrengst? Dan kan een pachter onder voorwaarden aanspraak maken op vermindering van de pachtprijs. Artikel 7:330 BW biedt hiervoor ruimte wanneer sprake is van buitengewone omstandigheden die de opbrengst aanzienlijk hebben verminderd ten opzichte van wat bij het aangaan van de pachtovereenkomst mocht worden verwacht.

Een lagere opbrengst in een normaal slecht jaar is niet voldoende. De droogte moet uitzonderlijk zijn en de gevolgen mogen niet redelijkerwijs door de pachter te voorkomen zijn, bijvoorbeeld door verzekering of andere maatregelen zoals beregening.

De pachtprijs wordt bovendien niet automatisch verlaagd. Komen pachter en verpachter er samen niet uit, dan kan de pachter een verzoek indienen bij de grondkamer. Daarbij ligt de bewijslast in beginsel bij de pachter.

Een goed onderbouwd verzoek is daarom belangrijk. Denk aan gegevens over de droogteperiode, de getroffen percelen en gewassen, opbrengstregistraties (per perceel), neerslag- en bodemvochtgegevens, beregening, foto's en vergelijkingen met normale opbrengsten. Ook moet concreet worden berekend welke tijdelijke vermindering wordt gevraagd.

Let op! Het recht om vermindering van de pachtprijs te vorderen vervalt zes maanden na het einde van het betreffende pachtjaar of -seizoen.

Aandachtspunten Gecombineerde opgave

Voor de Gecombineerde opgave van dit jaar zijn de volgende zaken belangrijk:

- Zorg dat de opgave steeds actueel is;
- Trek een niet-uitgevoerde of niet-geslaagde eco-activiteit tijdig terug, tenzij er sprake is van overmacht;
- Meld overmacht wanneer door extreme situaties, bijvoorbeeld uitzonderlijke weersomstandigheden zoals droogte en hevige regenval, niet aan de GLB-voorwaarden kan worden voldaan. Voeg bij de melding bewijsstukken toe. Een melding is niet nodig als sprake is van een aangewezen overmachtssituatie. Zie hiervoor het artikel 'Versoepeling GLB-voorwaarden vanwege droogte'';
- Aanpassen kan tot en met 15 oktober 2026. De laatst ingediende Gecombineerde opgave is bepalend voor de uitbetaling van de premies.

Tegenstrijdigheden over mate van beweiding leidt tot mestboete

Bij melkkoeien kan het aanhouden van een kortere beweidingsduur dan in werkelijkheid het geval is, leiden tot een gunstiger BEX-berekening. Anderzijds kan het aanhouden van een langere beweidingsduur gunstig zijn voor de eco-regeling en de melkprijs. Het niet consequent hanteren van dezelfde beweidingsduur kwam een melkveehouder echter duur te staan.

Hij kreeg een mestboete van bijna €37.000 nadat de NVWA overschrijding van de mest-, stikstof- en fosfaatnormen constateerde. De veehouder beriep zich op de BEX-berekeningen, maar het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) stelde hem niet in het gelijk.

De melkveehouder had meerdere BEX-berekeningen aangeleverd, die onderling van elkaar verschilden. Ook waren er tegenstrijdigheden over de mate van beweiding tussen de BEX-gegevens en gegevens uit de KringloopWijzer, de Gecombineerde opgave en de administratie van de melkafnemer. Daarnaast legde hij verschillende verklaringen af over de beweiding. Hierdoor kon niet meer betrouwbaar worden vastgesteld wat de werkelijke situatie was.

Volgens het CBb is een bedrijfsspecifieke BEX alleen bruikbaar als de gegevens gedurende het jaar correct zijn vastgelegd en met bewijsstukken kunnen worden onderbouwd.

De les voor melkveehouders is duidelijk: zorg dat BEX-gegevens vanaf het begin kloppen, controleerbaar zijn en aansluiten bij andere bedrijfsadministraties. Anders kan de forfaitaire mestproductie worden toegepast, met forse financiële gevolgen.

Systeemwijziging eco-regeling

De huidige opzet van de eco-regeling kan ervoor zorgen dat één eco-activiteit die niet aan de voorwaarden voldoet, grote financiële gevolgen heeft. Daarnaast worden nu soms eco-activiteiten uitgevoerd om punten en/of waarde te behalen terwijl deze activiteiten op het bedrijf geen of weinig ecologische meerwaarde hebben. Ook hebben veel agrariërs moeite om voldoende punten voor biodiversiteit te behalen.

Daarom wordt het systeem van de eco-regeling vanaf 2027 op een aantal punten gewijzigd:

- Biodiversiteit: het te behalen aantal punten voor dit eco-doel wordt met 0,5 punt verlaagd. Aanvragers moeten nog steeds in totaal vijf punten behalen, onderverdeeld in een minimaal aantal punten per eco-doel. De vrijgekomen 0,5 punt kan naar keuze worden ingezet voor één of meer eco-doelen.
- Uitbetaling: aanvragers krijgen de behaalde waarde van alle correct uitgevoerde eco-activiteiten uitbetaald. Er wordt niet meer gewerkt met de staffels goud, zilver en brons. Het maximale bedrag dat via de eco-regeling kan worden ontvangen, blijft €200 per hectare;
- Niet -uitgevoerde of niet-geslaagde eco-activiteiten: als een eco-activiteit niet volgens de voorwaarden is uitgevoerd en niet tijdig is teruggetrokken, wordt niet meer eerst een waarschuwing gegeven, maar direct een korting opgelegd. Voor activiteiten die RVO volledig kan controleren, worden geen sancties opgelegd.

Aankondiging afstandsnorm voor geitenhouderijen

Het kabinet wil een landelijke afstandsnorm van 500 meter invoeren tussen geitenhouderijen en woonkernen en andere gevoelige functies, zoals kinderdagverblijven en ouderenzorginstellingen. De norm moet voorkomen dat nieuwe situaties ontstaan waarbin omwonenden een verhoogd gezondheidsrisico lopen.

Gevolgen afstandsnorm
Binnen een straal van 500 meter van gevoelige functies of woonkernen mogen geen nieuwe geitenhouderijen worden gevestigd. Ook mogen binnen 500 meter van een geitenhouderij geen woonkernen en andere gevoelige functies gebouwd worden.

Voor bestaande geitenhouderijen binnen 500 meter geldt het voorgenomen uitgangspunt dat uitbreiding niet mogelijk is zolang geen bewezen effectieve en handhaafbare emissiereducerende maatregelen beschikbaar zijn. Zodra dergelijke maatregelen beschikbaar zijn, wil het kabinet onder voorwaarden een beperkte uitbreiding mogelijk maken.

Juridische uitwerking
De afstandsnorm is nog niet juridisch van kracht. Eerst wordt een plan-milieueffectrapportage uitgevoerd, waarna de regelgeving onder de Omgevingswet verder wordt uitgewerkt. Het kabinet verwacht dat het totale traject gemiddeld 2,5 tot 3 jaar duurt.

Handhaving provinciale moratoria
Het kabinet vraagt provincies rekening te houden met de aangekondigde maatregelen en bestaande moratoria te handhaven totdat de regelgeving van het Rijk in werking is getreden. De gemeenten worden gevraagd om bij nieuwe ruimtelijke plannen rekening te houden met de aangekondigde regelgeving.

Prioritaire locaties
Daarnaast worden prioritaire locaties aangewezen waar de gezondheidsrisico's het grootst zijn. Daar wordt samen met gemeenten en provincies gekeken naar maatwerk, waaronder emissiereductie, verplaatsing of vrijwillige uitkoop.

Nieuwe openstelling advies- en bedrijfsplanvouchers

De Subsidiemodule Agrarische Bedrijfsadvisering en Educatie (SABE), vallend onder het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), wordt jaarlijks opengesteld. Het doel is landbouwondernemers te ondersteunen die individueel of samen hun kennis over verduurzaming van de bedrijfsvoering willen vergroten.

Openstelling 2026
De modules voor advies- en bedrijfsplanvouchers voor landbouwondernemers worden in de periode 7 oktober tot en met 18 november 2026 opnieuw opengesteld. Met deze vouchers kunnen agrarische ondernemers onafhankelijk advies inwinnen gericht op duurzaamheidsopgaven, kringlooplandbouw en klimaatneutrale landbouw.

Met een adviesvoucher kan een landbouwer een bedrijfsspecifiek bedrijfsadvies verkrijgen over één bepaald aandachtsgebied. Met een bedrijfsplanvoucher kan een geheel bedrijfsplan worden verkregen dat is gericht op de omschakeling naar duurzame landbouw.

Budget en volgorde behandeling aanvragen
Het budget bedraagt € 4,5 miljoen voor adviesvouchers en € 2,1 miljoen voor bedrijfsplanvouchers. Aanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst, waarbij het principe geldt ‘wie het eerst komt, het eerst maalt’.

Gezien de grote belangstelling tijdens de vorige openstellingsperiodes zal een aanvraag direct op de eerste dag van de openstelling ingediend moeten worden.

Nieuwe periode rustgewassenverplichting

Op zand- en lössgronden moest in de periode 2023-2026 in minimaal één jaar een rustgewas geteeld worden.
Vanaf 2027 start een geheel nieuwe periode van drie of vier jaar.

Dit betekent dat niet automatisch in 2027 opnieuw een rustgewas moet worden geteeld als in 2023 voor het laatst een rustgewas is geteeld. De periode 2023-2026 staat los van de nieuwe periode die in 2027 begint.

Een definitief besluit over de lengte van de nieuwe periode wordt waarschijnlijk genomen in het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn.

Afroming varkensrechten bij overdracht mogelijk terug

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over het tweede kwartaal blijkt dat het fosfaatplafond voor de Nederlandse veestapel naar verwachting met 1,8 miljoen kg fosfaat (1,3%) wordt overschreden. Alleen voor pluimvee wordt geen overschrijding van het sectorale fosfaatplafond verwacht.

De totale stikstofproductie ligt naar verwachting 3,8 miljoen kg stikstof (0,9%) onder het stikstofplafond. Alleen in de varkenshouderij wordt het sectorale stikstofplafond overschreden.

In de varkenshouderij wordt het sectorale mestproductieplafond naar verwachting met 1,2 miljoen kg fosfaat (4,3%) en 3,9 miljoen kg stikstof (5,5%) overschreden. Gezien de afspraken met de EU is dit voor het kabinet aanleiding om voorbereidingen te treffen voor de herintroductie van afroming van varkensrechten bij overdrachten.

De definitieve besluitvorming vindt later dit jaar plaats. Daarbij wordt ook het afromingspercentage vastgesteld. Als tot afroming wordt besloten, zal de maatregel naar verwachting begin 2027 in werking treden.

Kleinschalig akkerbouwbedrijf is wel bron van inkomen

Een akkerbouwbedrijf kan ook bij beperkte en wisselende (positieve en negatieve) resultaten nog steeds een bron van inkomen zijn. Dat blijkt uit een recente uitspraak van het Gerechtshof ’s-Hertogenbosch.

De belastinginspecteur vond dat bij een akkerbouwbedrijf vanaf 2019 geen sprake meer was van een bron van inkomen. Volgens hem was een voordeel redelijkerwijs niet meer te verwachten. Het hof ging daar niet in mee.

Voor een bron van inkomen moet aan drie voorwaarden worden voldaan: deelname aan het economische verkeer, het oogmerk om voordeel te behalen en een objectieve verwachting dat voordeel kan worden behaald. Vooral die laatste voorwaarde stond ter discussie.

Het hof benadrukte dat de beoordeling in principe per jaar plaatsvindt. Een negatieve totaalwinst over meerdere jaren betekent niet automatisch dat een onderneming geen bron van inkomen meer vormt. Ook kunnen resultaten in de akkerbouw sterk schommelen. Het enkele feit dat het bedrijf maar 18 hectare omvatte, was onvoldoende om te concluderen dat het bedrijf niet levensvatbaar was.

Lelieteelt is niet zonder meer een voortgezet project

De Rechtbank Noord-Nederland heeft op 4 augustus 2026 geoordeeld dat de provincie Drenthe onvoldoende heeft gemotiveerd waarom lelieteelt nabij een Natura 2000-gebied geen vergunningplichtig project zou zijn onder de voormalige Wet natuurbescherming (Wnb). Daarbij is met name van belang dat de provincie niet aannemelijk heeft gemaakt dat sprake is van één en hetzelfde project dat sinds de referentiedatum ongewijzigd wordt voortgezet.
De uitspraak geeft meer duidelijkheid over de omstandigheden waaronder geen sprake meer is van één en hetzelfde project waarvoor geen nieuwe natuurtoestemming nodig is.

De provincie stelde dat wisselteelt onderdeel is van een continu agrarisch gebruik en dat lelieteelt daarom kan worden beschouwd als voortzetting van een bestaand project. De rechtbank volgde die redenering niet. Volgens haar is alleen sprake van één project als wordt voldaan aan de volgende criteria: continuïteit, identiteit en dezelfde uitvoeringsvoorwaarden.

De rechtbank noemt twee omstandigheden die eraan in de weg kunnen staan dat van één project wordt gesproken. Ten eerste de wisselteelt: wanneer lelieteelt gedurende meerdere jaren wordt onderbroken en afgewisseld met andere gewassen, wijst dat volgens de rechtbank juist op een nieuw project. Ten tweede de gewijzigde regelgeving: sinds de referentiedatum zijn toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en gebruiksvoorwaarden gewijzigd en zijn er planologische beperkingen ingevoerd. Daardoor zijn ook de voorwaarden waaronder de activiteit wordt uitgevoerd veranderd. Zonder onderzoek kan daarom niet worden aangenomen dat sprake is van dezelfde activiteit als in het verleden.

Daarnaast is opvallend dat de provincie tijdens de procedure twee eerdere argumenten liet vallen. Zij erkende dat de afstand tot Natura 2000 op zichzelf geen uitsluiting van significante effecten rechtvaardigt en dat intern salderen, gelet op de recente jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, geen zelfstandige grond meer vormt om een vergunningplicht uit te sluiten.

Verlenging pacht bij overheid geen zekerheid

Sinds het Didam-arrest van de Hoge Raad van 26 november 2021 moeten overheidslichamen bij het uitgeven van grond gelijke kansen bieden aan potentiële gegadigden. Dit geldt niet alleen voor verkoop, maar ook voor erfpacht, verhuur, pacht en grondruil.

Zijn er meerdere (te verwachten) gegadigden, dan moet de overheid objectieve, toetsbare en redelijke selectiecriteria hanteren. Alleen als vooraf vaststaat dat er slechts één serieuze gegadigde is, kan een selectieprocedure achterwege blijven. De overheid moet dit wel vooraf openbaar maken en motiveren.

Dit betekent dat een gemeente, provincie, waterschap, Staatsbosbeheer of de Staat een pachtovereenkomst niet zonder meer met dezelfde agrariër kan verlengen. De zittende pachter heeft daardoor minder zekerheid over voortzetting van het gebruik.

Hou hiermee ook rekening als de voorgenomen invoering van grondgebondenheid in de melkveehouderij daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Langere openstelling Subsidieregeling extensivering melkveehouderij

De openstellingsperiode van de Subsidieregeling extensivering melkveehouderij is met zes maanden verlengd, tot en met 27 januari 2027.

Tot op heden is de belangstelling zeer beperkt, onder meer vanwege de lage vergoeding voor de fosfaatrechten ten opzichte van de huidige marktprijs en de onzekerheid over de toekomstige emissienormen.